

Sjuk på Kubaresa

några personliga erfarenheter
Jörgen Wide

Det är välkänt att Kuba har en lättillgänglig och utmärkt sjukvård för alla sina innevånare. Men hur är det för turister, som i de flesta fall har sjukförsäkringar hemifrån? Det är ju inte meningen att deras sjukvårdskostnader ska belasta Kubas ekonomi. Jag har ett par gången som turist behövt söka sjukvård där.

Den första erfarenheten är från 1990. Min fru Kajsa och jag läste spanska på universitetet i Cienfuegos. Vi bodde på "El Hotelito", universitetets studentbostäder för sådana som vi. Jag råkade då på en rejäl maginfektion. Fick svårt att äta och dricka, dessutom rann allt bara tvärsigenom mej.

Efter ett par dar var jag riktigt dålig – orkeslös och lite förvirrad. Då kom universitetets sjuksköterska upp och tittade till mej, nöp mej i skinnet och konstaterade att jag var uttorkad. Knappt en timme senare låg jag med vätskedropp i en säng på närmste vårdcentral. De kallas policlinicos och är öppenvårds- specialistmottagningar med akutmottagning och några sängplatser.

Akutsalen hade sköterska, åtta sängar och några gungstolar. Den natten var vi bara patienter. I sängen på min ena sida låg en 12-årig flicka. Som stöd och sällskap hade hon sin mormor med sej i sängen. På min andra sida – men i egen säng – låg min fru. I en gungstol mellan oss patienter satt sköterskan hela natten lång.

På morgonen var vi båda patienter helt pigga. Gick till laboratoriet och lämnade avföringsprov + en handskrivna lapp med namn. Några timmar senare kunde jag hämta min lapp, nu med diagnos och recept – snabbare än det brukar gå i det datoriserade Sverige

Men betala kunde vi inte – det fanns överhuvudtaget ingen kassafunktion för det. I stället gick vi ut på stan och köpte som gåva till akutrummet en rejäl fläkt, behovet hade vi känt in på bara kroppen under den heta och fuktiga natten.

Nästa – och senaste – sjukvårdsbesök var i januari förra året. Vi hade under sex veckor varit lite runtom på Kuba och skulle vara sista veckan i Guanabo, ungefär 25 km öster om Havanna. Där blev jag plötsligt riktigt sjuk med feber och kraftiga smärtor. Vi tog oss till närmaste sjukhus i Tarará och jag blev snabbt undersökt – ultraljud mm. Fick förhållningsregler och ett recept. Ingenting fick vi betala utom en mycket blygsam summa på sjukhusapoteket.

Tyvärr blev jag inte bättre - det visade sig att det denna gång var mer komplicerat, med flera sjukdomar inblandade. Avresedagen kom men på flygplatsen blev det stopp, incheckningspersonalen tyckte att jag var för dålig för att flyga. Beslutet visade sej vara klokt för med lunginflammation och mycket annat togs jag in på Clínica Central Gira García – ett sjukhus just avsett för turister och andra utlänningar. Där fick jag ligga en vecka på intensivt följt av en vecka på vanlig vårdavdelning. Sedan kunde jag flyga hem till Sverige. – Vad det hela kostade? Det vet jag inte, reseförsäkringen betalade allt.

Hur kändes det då att ligga på kubanskt sjukhus, jämfört med svenska sjukhus? Medicinskt verkade det vara ganska lika. Men det som var annorlunda var den personliga kontakten mellan patient och personal. Om jag på sjukhus härhemma får ett smärtanfall så kommer någon genast med en spruta. På Kuba kom också någon genast, men först för att stryka mej över ryggen och kanske hålla en hand på min panna. Sen fanns ju naturligtvis även där den smärtstillande sprutan att ta till. Men det känns som att den fysiska kontakten var åtminstone halva boten.

Så var det alla vänliga småord. Ingen gick förbi min säng utan att säga några ord till mej. När jag var riktigt dålig fick jag till och med ibland ett uppmuntrande te quiero – egentligen jag älskar dej men med vidare betydelse än i Sverige.

De fysiska kontakterna mellan personal och patient underlättades säkert av att Kuba inte har våra problem med multiresistenta bakterier. Att det är så har flera orsaker, restriktiv antibiotikaanvändning, inga operationsresor till utlandet och ingen turism till länder med mycket smittor.

Mina erfarenheter är alltså att Kubas sjukvård är lättillgänglig, att den rent medicinskt är ungefär som Sveriges men att den kubanska är helt överlägsen i medmänsklig personlig kontakt. När jag utskrivna skulle lämna sjukhuset mötte jag av en slump den läkare som två veckor tidigare lagt in mej. Helt naturligt kramade vi om varandra rejält innan jag fortsatte ut till en taxi till flygplatsen.

cederbladwide@telia.com

Vill du läsa om hur Kubas sjukvård fungerar för kubanerna så läs boken "Hälsa åt alla", se annons sid 2. Den är skriven av Louise Österlin och utgiven av Svensk-Kubanska föreningen. Finns att köpa för 60 kr hos föreningens kansli.

Florida förbjuder läkare utbildade i Kuba

Kongressledamöterna Rene Garcia och Manny Dias har lagt fram lagförslag som skulle förbjuda USA-medborgare i Florida att utöva sitt yrke som läkare om de utbildats i Kuba. Enligt ledamöterna så har de Kuba-utbildade läkarna inte tillräckligt hög moral för att behandla patienter i Florida. De säger också att de som studerat medicin i Kuba och återvänder till Florida enbart är "propagandaverktyg".

Kuba skapar unika läkemedel

Flera kubanska uppfinningar i läkemedelsindustrin har inte några motsvarigheter i världen.

Ett sådant är Heperprot som gör att patienter med diabetes kan undvika amputation vid svårläkta fot- och bensår. Tidigare var amputation ofta enda utvägen. Nu kan diabetiker få detta läkemedel i dussintals länder som trotsar USAs blockad. De över 80 000 personer som drabbas av diabetes varje år förbjuds dock av sin regering att utnyttja det. Kuba har också utvecklat två ämnen som kan bekämpa elakartade tumörer: Vidatox, tillverkad av skorpion gift, och CimaVax, det första terapeutiska vaccinet mot lungcancer. Detta bidrar till att göra hälso- och sjukvården i Kuba till de bästa i världen, ett faktum som erkänns av Världshälsoorganisationen, och då inte bara framstegen inom läkemedelssektorn, utan också dess tillämpning.